

495354

CENS. SUCIU

495354

ANUL II. ÉVFOLYAM

15 IUNIE -- 1 IULIE -- 1928

ORDINEA

A REND

APARE DE
DOUĂ ORI
PE LUNA

MEGJELENIK
HAVONTA
KÉTSZER

ABONAMENTUL PENTRU

INTREPRINDERI Lei 1000
PARTICULARI „ 500
PERSOANELOR FĂRĂ
AVERE GRATUIT

ELŐFIZETÉSI DIJ

VÁLLALATOKNAK 1000 LEI
MAGANOSOKNAK 500 LEI
VAGYONTALANOKNAK
INGYEN

SUMARUL

Arestările de comuniști din România	—	—	—	—	Pag.	1
Mizeria artiștilor în Rusia-Sovietică	—	—	—	—	„	3
Situația actuală a partidului comunist din Rusia-Sovietică	—	—	—	—	„	5
Puterea internaționalei roșii sindicaliste	—	—	—	—	„	7
Lupta Angliei împotriva bolșevizmului	—	—	—	—	„	9
Cronica mișcării comuniste internaționale	—	—	—	—	„	11
Chestiunea Aradului Victor	—	—	—	—	„	12
Mizeria economică din Rusia-Sovietică	—	—	—	—	„	14

TARTALOMJEGYZÉK

A romániai kommunista letartóztatások	—	—	—	—	oldal	17
Színművészek nyomora Szovjetországban	—	—	—	—	„	19
Szovjetország kommunista-pártjának mai helyzete	—	—	—	—	„	20
A vörös szindikalista internacionálé ereje	—	—	—	—	„	22
Anglia küzdelme a bolsevizmus ellen	—	—	—	—	„	25
A kommunista világmozgalom krónikája	—	—	—	—	„	27
Az Aradi Viktor-ügy	—	—	—	—	„	28
A szovjetországi gazdasági nyomor	—	—	—	—	„	30

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
CLUJ, CALEA MOTILOR 32

Biblioteca Universității Regala Ferdinand I.

din CLUJ.

No. 1169 1928.

EXEMPLAR LEGAL.

L'ENTENTE INTERNATIONALE CONTRE LA IIIe INTERNATIONALE

13, rue Corraterie — Genève

Revista „Ordinea“ publică datele documentate culese de către Antanta Internațională înființată împotriva Internaționalei III-a Comunistă.

Antanta antibolșevistă cuprinde azi 21 țări. Adunările ei generale se țin cu schimbul în fiecare an la Paris, Geneva și Londra.

Prin articolele și date documentate pe cari le publică ea caută să fie folositoare oamenilor politici, ziaristilor și muncitorilor aderenți ai ordinei, luptând cu hotărâre împotriva tendințelor destructive.

Trimitem gratuit numerile din revista noastră celor lipsiți de avere.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az „A Rend“ a harmadik internacionálé elleni védekezésre alakult Nemzetközi Ántánt okmányyszerűen igazolt adatait közli a nyilvánossággal.

A Nemzetközi Ántánthoz 21 állam tartozik. Az ántánt évenként felváltva Párisban, Genfben és Londonban tartja üléseit.

Okmányyszerű adataival a hírlapíróknak, politikusoknak, polgároknak és a rendhez ragaszkodó munkásoknak akar támogatója lenni a felforgató tendenciák elleni küzdelemben.

Lapunkat ingyen küldjük a vagyontalanoknak.

Az „A Rend“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Cluj, Calea Molilor 32.

Arestările de comuniști din România

Serviciile noastre de siguranță au descoperit propaganda clandestină din România mai întâi la Oradea-Mare, apoi la Cluj și Galați. Cu ocaziunea aceasta s'a dat de urma societății „Ajutorul Roșu“, care începuse o acțiune de organizare foarte vastă în țară. Tot în timpul acestor cercetări s'a putut vedea din nou, că centrele de bolșevizare din Berlin și Viena împrăștie sume fantastice pentru bolșevizarea României și a țărilor balcanice.

Fără îndoială însă acțiunea comuniștilor din Cluj a fost cea mai periculoasă, fiindcă după cum s'a putut constata cu ocaziunea instrucției, centrul dela Berlin nu a cruțat nici un fel de mijloc, nici banii, pentru revoluționarea Ardealului.

Unele ziare din Cluj au scris despre maltratarea comuniștilor arestați. Această acuză îndreptată împotriva autorităților a devenit însă pe cât de învechită, pe atât de banală, fiindcă la toate arestările de comuniști ei regulat se plâng de tratament prost. Publicul însă, care nu cunoaște tehnica urmăririlor polițenești, adesea este dispus să dea crezământ văicărelilor comuniste. Publicațiunile de presă de acest sens însă de cele mai multe ori nu numai că sunt complet lipsite de bază, dar ele tind să facă atmosferă favorabilă pentru cei arestați.

În ce privește pe acei arestați la Cluj, nu a fost nevoie de maltratarea celor acuzați. Serviciul de si-

garanță înainte de a aresta pe bănuți, a pus mâna pe întreg materialul documentar împotriva lui *Armin Grünwald*. În urma descoperirilor făcute apoi s'a făcut perchezitie domiciliară la acesta. Dovezile noi cari au ajuns de această dată în posesiunea serviciului de siguranță, au fost atât de zdrobitoare, întrucât Grünwald a trebuit să recunoască totul până în ultimele amănunte. În urma declarațiunilor făcute de el a fost apoi arestat Aradi Victor și în urma dovezilor scrise ce s'au găsit în casa lui, au fost arestați și Simo Geza și Müller Kálmán.

Aceia, cari acuză autoritățile noastre de maltratarea comuniștilor arestați, în mod ciudat uită să vorbească despre teroarea îngrozitoare exercitată de către bolșevicii din Rusia-Sovietică, unde în baza simplelor bănueli preoții, foștii ofițeri și slujbași sunt aruncați în închisoare și chinuiți până la moarte în cursul instrucției.

Dar mergem mai departe. Cu ce drept vin să se plângă bolșevicii dela noi de atrocități? Chiar dacă lucrurile de cari ei se plâng ar fi perfect adevărate, nici atunci nu am da dreptul bolșevicilor să se agite împotriva procedeelelor statelor burgheze. Până ce poliția sovietelor operează după cunoscutele-i metode brutale și sălbatice, refuzăm comuniștilor orice drept de a se plânge împotriva statelor burgheze.

În definitiv agenții Moscovei, cari pentru bani se angajază să submineze existența statelor burgheze, pentru ca pe ruinele acestora să înființeze statul comunist, — nu are decât să-și dea seama din primul moment de imoralitatea acțiunii la care s'au angajat și să se aștepte la bine meritata lor pedeapsă. Statele burgheze au acelaș drept să se apere împotriva atacurilor ce se îndreaptă împotriva existenței lor ca și

Sovietele. Ori acestea uzează cu prisosință de dreptul puterii, exterminând cu toate mijloacele elementele burgheze, cari nu-i sunt pe plac.

Descoperirile făcute în ultimul timp la Cluj trebuie să determine autoritățile noastre a urmări de aci înainte cu mijloace și mai aspre apărarea ordinii sociale existente. Fie că acest lucru va plăcea sau nu tovarășilor bolșevici, aceasta nu trebuie să ne intereseze câtuș de puțin.

Mizeria artiștilor în Rusia-sovietică

Agenții plătiți ai Sovietelor vestesc, că în Rusia artiștii au o viață strălucită. Realitatea este însă că criza economică din Rusia-Sovietică a aruncat în cea mai neagră mizerie pe artiști de toate categoriile și în special pe artiștii teatrelor. Incasările teatrelor scad din zi în zi. Trupele își concediază artiștii și ele nu se mai pot susține de pe o zi pe alta, decât grație subvențiilor slabe pe cari le primesc din timp în timp dela Soviete, prin cari apoi își întârzie de pe o zi pe alta dispariția. Artiștii rămași fără posturi colindă satele și trăesc din cerșit.

Salariile artiștilor societari de clasa întâia nu înțrece 300 ruble lunar, ceea ce în banii noștri face 24.150 lei. În schimb scumpetea în Rusia-Sovietică este cu 120% mai mare ca în România. Societările teatrale nu au mai mulți decât 2—3 artiști cari primesc salarii mai mari. Restul trebuie să se mulțumească cu media de 100 ruble la lună.

Pentru a putea face o comparație, vom publica și salariile câtorva branșe de altă natură. Un profesor

secundar are 70 ruble la lună. Invățătorii dela orașe 40 ruble, cei dela sate 20 ruble. Ceilalți slujbași ai Sovietelor au câte 80—150 ruble lunar. Funcționarii superiori au 350 ruble la lună. Aceștia sunt conducătorii spitalelor, scriitori, procurori, conducătorii cooperativelor de producție, etc.

Teatrele dela Petrograd nu de mult au publicat o statistică despre încasările lor. Statistica aceasta ne arată întreaga mizerie în care se zbat teatrele din Rusia. Teatrul Marinsky de odinioară încasează zilnic 400—700 ruble (35—52.000 lei). Dar nici aceste încasări nu pot fi realizate decât în cazul că sunt pe program artiști de cel mai bun renume. Anual odată sau de două ori în mod excepțional se întâmplă ca veniturile să se ridice până la 1000—2000 lei. Reprezentațiile de operetă nu realizează venituri mai mari de 300—700 ruble la zi.

Situația cea mai mizerabilă o au teatrele cari predau piese serioase. Astfel renumitul teatru Alexandrowsky după date statistice nu încasează mai mult de 120—170 ruble. Relativ situația „Teatrului Artistic” și a teatrului Meyerhold dela Moscova este cea mai favorabilă. Aceste două teatre sunt subvenționate în mod bogat de Soviete. Numai aceste două teatre au posibilitatea să organizeze reprezentații bine înzestrate. Celelalte teatre nu pot plăti decorațiile artistice și nu pot ține nici reprezentații complete. Din cauza aceasta 90 la sută din membrii sindicatului artiștilor dela Petrograd se găsește în șomaj, pieritori de foame.

Situația actuală a partidului comunist din Rusia Sovietică

După exilarea lui Trozki și a tovarășilor lui, s'a părut că politica lui Stalin a obținut majoritate în sânul partidului comunist din Rusia. După desființarea opoziției, majoritatea și-a pus în aplicare planul, tinzând spre reorganizarea partidului comunist. Puterile partidului au fost concentrate în patru grupuri. Ele sunt următoarele:

I. *Mujicii*. Ei sunt foștii aderenți ai lui Kalinin. În fruntea grupului stau Vrijki, Rikof, Petrovsky și Zik. Față de țărani grupul acesta tinde să inaugureze o politică mai tolerantă. Grupul se prezintă azi ca un fel de opoziție „de comandă” a partidului comunist.

II. *Grupul muncitorilor industriali*. Conducătorii lui sunt Tonsky, Dagadoff, Melnitschansky. El formează așa zisa „aristocrație a muncitorilor” din Rusia. Scopul principal al grupului este să-și plaseze membrii în posturi cât mai rentabile.

III. *Grupul agricultorilor*. El se compune din foștii aderenți ai lui Krassin. Nu mai are însă nici o importanță. Conducătorii lui sunt Lornoff și Bogdanoff. După cum se vede din numirea lui, grupul ar avea să reprezinte pe agricultorii Rusiei Sovietice.

IV. *Grupul apparatschiki-lor*. Ei sunt partizanii lui Stalin. Grupul se compune din pătura de slujbași a partidului comunist și ei sunt supuși direct secretariatului partidului. Conducătorul lui este Stalin. Alți conducători mai de seamă ai lor sunt: Molotoff, Kahano-vitsch, Mikoian, Joralawsky. Grupul este partea care dominează partidul comunist.

Între grupuri neînțelegerea și frecările sunt conti-

nue. Priméle trei grupuri duşmănesc grupul lui Stalin, care în Rusia face o politică de stânga, în timp ce faţă de streinătate se prezintă cu tendinţe de dreapta.

Azi Stalin face politica, pe care o condamnase cu asprime în timp ce se găsea în opoziţie. El urmăreşte introducerea ideilor fundamentale comuniste în viaţa de Stat, şi pentru aceasta se foloseşte de toate mijloacele. În urma politicei lui faţă de clasa ţărănească, zilnic se anunţă disordini în rândurile ţăranilor cari caută a se scăpa cu orice chip de apăsătoră tiranie a lui Stalin.

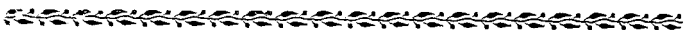
În baza statisticilor din anul acesta ale Sovietelor, suprafaţa pământurilor semănate în anul acesta a scăzut din nou cu 27.7%. Scăderea aceasta continuă din an în an se datoreşte boicotului ţărănimii şi acum la această opoziţie a agriculturii, aderează capitalul din industrie, care se retrage mereu, închizând porţile întreprinderilor.

În numărul din luna Mai al revistei „Ekonomitschaskaia Jin” citim că comisarul producţiei Dwolarskij a făcut un raport prin care se plânge de acţiunea surdă a capitalului particular împotriva Statului Sovietic. În baza acestei statistici, până în anul 1926—27 au fost desfiinţate în Rusia Sovietică 162.000 întreprinderi industriale şi comerciale. Dintre întreprinderile dela Moscova, până la această dată au fost desfiinţate 40.5%. Evident că această desagregare catastrofală Rusia Sovietică nu o va putea-o suporta prea multă vreme. Catastrofa aceasta a prevăzut-o de altfel şi marele teoretician al lui Lenin, tovarăşul Bukharin, care într'un articol scrie următoarele: „opoziţia a avut oarecare dreptate când spunea: ideea nu poate fi totdeauna tradusă în realitate”.

În felul acesta situaţia din Rusia Sovietică se pre-

zintă ca un muribund, care nu vrea să moară nici-
decum. Dar jongleurii ideilor comuniste nu vor putea
învinge legile naturale. Rusia Sovietică va înceta să
mai existe, ca orice muribund, în care viața nu poate
fi menținută până la înfinit cu injecții.

Puterea internațională roșii sindicaliste

Revista oficială a comitetului central al partidului
comunist „Internationale Sindicale Rouge” publică
date oficiale foarte interesante despre puterea și nu-
mărul membrilor sindicatelor roșii. Prin statistica pu-
blicată se compară datele din 1925 și 1927, spre a se
vedea progresele realizate.

Sindicatul revoluționar din punct de vedere dina-
mic se împărțesc în trei grupuri:

- 1) sindicate cari susțin legături directe cu centrul
din Rusia;
- 2) ale minorităților revoluționare și
- 3) sindicate cari au la bază lupta de clasă și idei de
a revoluționa.

Sindicatul cari întrețin legături directe cu Moscova
au organizații puternice în Argentina, Belgia, Olanda,
Irlanda, Spania, Canada, China, Columbia, Mongolia,
Portugalia, Franța, Cehoslovacia și Chile.

În anul 1925 numărul membrilor lor a fost 9,114.000,
iar în anul 1927 de 13,341.700. Sindicatul s'au întărit
în special în China și Franța. În Rusia în anul 1925
numărul muncitorilor sindicalizați a fost de 7,700.000,
în anul 1927 el creștuse la 10,248.000. În China în 1925
era de 540.000, în 1927 de 2,280.000. În Franța în 1925
de 505.000, în 1927 de 525.000.

Societele pun însă multă bază pe revoluționarea țărilor în cari se găsesc numeroase minorități. În aceste țări ele caută să speculeze minoritățile, căutând în toate aceste țări să atrage minoritățile pentru partidul comunist.

În baza raportului despre care vorbim, astfel de sindicate clandestine există în următoarele țări: Austria, Anglia, Belgia, Venezuela, Germania, Grecia, Italia, Spania, Danemarca, România, Norvegia, Cuba, Mexic, Palestina, Canada, Portugalia, Cehoslovacia, Japonia, Elveția, China, Africa și America de Nord. În anul 1925 numărul membrilor minoritari ai sindicatelor din aceste țări a fost de 2,787.000, iar în anul 1927 de 2,874.000.

Pentru a exploata cât mai mult luptele de clasă, Moscova a înființat organizații speciale. Astfel de organizații funcționează în: România, Austria, Jugoslavia, Egipt, Finlanda, Polonia, Bulgaria, Brazilia, Peru, Lituania, Italia, Japonia. În ce privește Ungaria, Bela Kuhn acum trebuia să înființeze secțiunea. Organizația aceasta în 1925 avea 218.369 membri, iar în 1927 numărul lor creștu la 368.320.

Aceiaș dare de seamă mai face o paralelă între internaționala dela Amsterdam și internaționala roșie, găsind că raportul ar fi favorabil pentru Soviete, pentru că în timp ce internaționala dela Amsterdam ar avea 12,839.174 membri, internaționala roșie ar număra 13,859.000 lucrători. În ce privește repartizarea acestui număr pe diferite țări, datele sunt la fel de tendențioase. Internaționala roșie ar avea organizații în 26 țări din Europa, în timp ce internaționala dela Amsterdam numai în 20.

De prisos, să mai adaugăm, că statistica aceasta se bazează pe cele mai îndrăznețe falșuri; pentru ca mun-

citorii să fie convinși despre puterea mereu crescândă a bolșevizmului. Față de aceste statistici însă biouroul internațional al muncii de lângă Liga Națiunilor prezintă date cu totul contrarii. Ori aceste date fără în doială sunt mai demne de încredere decât acelea ale Sovietelor. In baza acestora raportul de putere între organizațiile social-democrate și comuniști este de 1:4. Evident că această realitate nu este constatată cu prea multă plăcere la Moscova.

Lupta Angliei împotriva bolșevizmului

Lupta Angliei împotriva curentelor destructive a început încă în anul 1908. La 16 Februarie 1908 membrii partidului conservativ au ținut o consfătuire intimă la redacția ziarului „Daily Express“ și cu această ocaziune s'a înființat „Liga Antisocialistă“. Liga a atacat ideile socialiste în întruniri publice în contradictoriu, și între cei mai renumiți oratori antisocialiști găsim, pe căpitanul Jessel (lordul Jessel de mai târziu), M. W. Mallok, M. Harry Cust, lord Abinger, lt.-colonel Ashley Wilfred M., etc. etc. Primul secretar general al Ligei a fost lordul Birkenhead.

Astăzi președintele acestei organizații este ministrul comunicațiilor, Ashley. Liga însă nu mai este cea veche, ci ea astăzi se îndreaptă în special împotriva bolșevismului. Direcția activității ligei se hotărește din caz în caz de către comitetul executiv, din care fac parte. Sir Hear Samuel, ministrul aeronauticii engleze, Sir W. Methel Thomas, ministrul poștelor și M. Locher-Lampson-Godroy, secretar general al externelor.

Liga luptă fără încetare împotriva bolșevismului.

Organizează conferințe și discuții publice în contradic-toriu, exercitând o influență de necrezut asupra între-gei opinii publice a Angliei. Fiecare membru al Ligei este obligat ca să caute a provoca discuții fie că se găsește acasă sau în localitate străină ori în călătorie, adunând argumente convingătoare împotriva socialis-mului și comunismului.

Liga face comunicate zilnic presei despre situația comunismului și dă material alor mai bine de 500 ziare. Pentru oameni politici și pentru ziaristi organi-zează cursuri de specialitate. Cursurile acestea sunt ascultate în fiecare an de câte 500 persoane. Tot aso-ciația mai redactează și o revistă cu titlul „Informa-tion“. Ea mai are un biou de informații, care este chemat să adune tot materialul relativ la mișcarea bolșevistă. Pentru educația familiară antibolșevistă se editează broșuri populare gratuite și liga azi a ajuns ca influența ei să fie simțită și toate straturile sociale. In viața publică a Angliei astăzi Liga joacă un rol de primă importanță, susținându-și planurile cu acțiuni secrete și publice.

O asemenea importanță mare are în Anglia și „Liga Economică“. Această organizație are tot caracter anti-bolșevist și de fapt ea este centrul din Anglia al Ligei împotriva Internaționalei a III-a comuniste. Scopul acestei organizații este ca să se organizeze forțele, pentru ca prin adunări publice și alte feluri să se poată lupta cu cât mai mult succes împotriva bolșevis-mului. In anul 1927 liga a ținut 10.944 întruniri pu-blice pe teritoriul imperiului britanic, participând la aceste întruniri nu mai puțin de 2.152.620 persoane. In cursul anului trecut a organizat 1546 cursuri antibolșeviste. Cursurile acestea au fost ascultate de mai bine de 60.000 persoane, bărbați și femei. In fiecare între-

prindere liga are „nuclee”, cari a menirea să controleze și să anihileze activitatea nucleelor bolșeviste. De altfel liga are cea mai frumoasă și folositoare activitate în colonii. Datele arătate de către noi dovedesc cu prisosință importanța ei în lupta împotriva bolșevizmului.

Cele două organizații, despre cari am vorbit, au succursale în fiecare sat și oraș. Ele au fost organizate însă mai ales în cursul anului trecut. Exemplul acesta al Angliei va trebui urmat de către aceia, cari urmăresc înființarea ligei antibolșeviste din România.

Cronica mișcării comuniste internaționale

ITALIA.

În chestiunea comuniștilor din Sicilia tribunalul extraordinar din Roma a adus sentință aspră. Protestul comuniștilor din Franța nu a influențat justiția. Guvernul italian în urma criticilor cari s'au adus justiției pentru acest proces, a interzis intrarea în țară alor 4 ziare franceze și 3 elvețiene.

OLANDA.

La congresul partidului comunist din Olanda au participat 124 delegați. Totuși congresul nu a reușit așa după cum se aștepte. Este mare numărul delegaților din provincie, cari s'au abținut și în urma acestui fapt se crede că în acele regiuni propaganda comunistă este în regres.

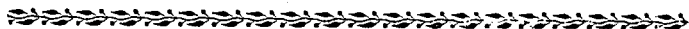
POLONIA.

Un deputat comunist a fost predat justiției, suspendându-i-se dreptul de imunitate. Numele lui este Czeceziško. El este implicat în atentatul Merietrie. Hotărârea parlamentului însă nu a putut fi executată, întrucât deputatul

a fugit în Rusia-Sovietică. — Poliția poloneză a descoperit o nouă încercare de spionaj a Sovietelor. Un agent cu numele Turek a pus mâna pe planurile de mobilizare ale Poloniei, pe cari ea le pregătise pentru un caz de război cu Sovietele. La Kowel și în Volhynia au fost arestați 31 conducătorii ai partidului comunist, fiind implicați în această chestiune de spionaj.

BULGARIA.

Comitetul executiv al partidului comunist din Bulgaria a ținut o întrunire la Constantinopol, hotărând să înființeze în Macedonia partidul tinerilor comuniști.

Chestiunea Aradi Victor

Arestarea lui Aradi Victor, cunoscutul scriitor și propagandist socialist, face multă vâlvă în România. În general acest om până acum a fost cunoscut ca un teoretician, și nici chiar partizanii lui nu au crezut în primul moment că el ar fi intrat pe terenul propagandei active. Dar datele pozitive pe cari au pus mâna autoritățile în cursul cercetărilor, au dovedit cu prisosință vinovăția lui, făcând să se retragă toți acei *cunoscuți oameni politici*, cari s'au expus la început pentru el, intervenind pentru punerea lui în libertate.

Aradi Victor încă în anul 1927 toamna a căutat contactul cu comitetul internațional comunist, tratând în biourourile societății Rote Hilfe cu reprezentanții Moscovei despre metodele înființării Ajutorului Roșu în România. Conducătorul centrului dela Viena, un oarecare *I. Scholtze*, care deși în ce privește propaganda este independent, dar ca fonduri bănești depinde de centrul dela Berlin, a dat lui Aradi Victor o scrisoare

de recomandare către conducătorul centrului dela Berlin. In această scrisoare el spune: „însărcinez cu propaganda în România pe Aradi Victor, ca un om al nostru de plină încredere“.

Scholtze a dat și bani lui Aradi Victor, ca să aibă cu ce să călătorească la Berlin.

Aradi apoi a petrecut la Berlin două zile, cheltuelile lui fiind suportate de către Ajutorul Roșu. După tratative cari au durat două zile, Aradi s'a înapoiat în România ca omul de încredere și reprezentantul pentru România al societății „Ajutorul Roșu“ și al biuroului pentru propaganda prin imprimare. Chemarea lui ar fi fost ca în vechiul Regat, în Ardeal și în Bucovina să înființeze centre de distribuție de imprimare bolșeviste, urmând ca pentru înființarea succursalelor „Ajutorului Roșu“ să caute a lua contact cu organizațiile comuniste.

In felul acesta apoi a intrat Aradi Victor în legătură cu proprietarul întreprinderii „Cultura“, cu Armin Grünwald. Acesta împreună cu Aradi Victor au recunoscut că începând din luna Ianuarie el a primit pentru a preda lui Victor Aradi de două ori câte 5000 shilingi și vre-o 8 pachete cu imprimare bolșeviste.

După ce Clujul cât de cât a fost organizat de către Victor Aradi, el a căutat legături cu „Cartea Muncitorilor“ din Timișoara. Intreprinderea aceasta este condusă de către Müller Kálmán. Și centrul dela Timișoara a primit colete. Despre activitatea centrului de aci însă până acum nu s'au putut descoperi date mai apropiate. La sfatul lui Grünwald coletele veneau prin postă, prevăzute cu legătură dublă, și cum greutatea lor nu întrecea 10 kg., nu erau supuse controlului vamal.

După înființarea acestor două centre, ar fi trebuit

înființat centrul de distribuție dela București. Acest centru urma să aibă grosul muncii și tocmai din cauza aceasta el trebuia să fie condus de dânsul personal. În urma descoperirilor făcute de către siguranță, înainte de a se fi mutat la București, a fost arestat.

În afară de cei amintiți, Aradi Victor mai avea ajutoare la Biblioteca Universității din Cluj, cari îl ajutau în mod inconștient, primind colete dela Berlin pentru Aradi. S'a dovedit că Aradi i-a rugat să-i facă acest „serviciu“.

Însuși Aradi Victor recunoaște toate. Grünwald asemenea a recunoscut și nu și-a retras faziunea nici în fața judecătorului de instrucție. A negat doar atât, că cei 5000 shilingi ar fi fost împărțiți între el și Aradi. Sumele pe cari Aradi le-a primit dela Berlin și Viena începând cu luna Ianuarie ating o jumătate de milion.

În legătură cu chestiunea Aradi, au fost arestate mai multe persoane și în vechiul Regat. Până la desbatere Aradi și Grünwald au fost puși în libertate.

Cercetările au fost terminate și de către Consiliul de Război și desbaterea se va ține chiar de către senatul de vacanță.

Mizeria economică din Rusia-Sovietică

În ultima adunare care a ținut-o Biouroul Internațional al Muncii care funcționează lângă Liga Națiunilor, s'au dat în vileag unele date de ordin economic caracteristice pentru situația din Rusia-Sovietică. Statistica aceasta cuprinde starea economică-financiară a Sovietelor, prezentând un tablou înspăimântător despre regresul economic al Sovietelor.

I. Situația agricolă.

Înainte de toate Biouroul Internațional constată că numărul acelor, cari se ocupă cu agricultura, din primul an al războiului pînă în 1927 a crescut cu 6 milioane.

Față de aceasta însă teritoriul care stă la dispoziția lor, în urma exproprierilor pentru stat cari s'au făcut, nu este decît 95% din cece a fost în 1913.

Producția în toate părțile se prezintă redusă. În procente chiar în baza statisticilor din Rusia, în anul 1926—27 producția nu a atins decît 76% din producția din 1913. O desiatină a produs în 1913 tocmai 61 puzi, ori în 1926—27 producția este de abia 48 puzi.

Reducerea această catastrofală a producției a fost cauzată de scăderea muncii depusă de către țaran. Aceștia neputându-se împăca cu regimul sovietic, a început o grevă tăcută. Iar gospodăriile create de către stat nu sunt nici ele mînate de vre-un stimulent și mai ales sunt nepricute. În urma acestui fapt apoi producția nu poate atinge nici a doua-treia parte din cât ar trebui să fie. Țărănimea în acelaș timp sărăcește mereu.

Adevărata catastrofă a Sovietelor rezidă tocmai aci. Mizeria satelor crește din an în an. În acelaș timp populația orașelor abia înregistrează vre-o creștere.

II. Situația industriei.

Sunt în special caracteristice asupra stărilor din Rusia datele privitoare la industrie. Biouroul Internațional constată că minele în anul 1927 nu au produs decît 52% din producția anului 1913.

Specificat extracția plumbului a scăzut cu 21%, a fierului cu 35.8%, producția oțelului cu 17%. Aceiași proporție se arată și în industria petrolului, extracția cărbunilor și minereurilor nobile. Scăderea producției se datorește în primul rând lipsei de mașini. Scăderea producției în industria textilă variază între 5.4—13.4%.

Statisticile oficiale sovietice prezintă în 1926—27 un număr de 1,300.000 șomeri. Față de acest număr biuroul Internațional al Muncii crede că numărul lucrătorilor în șomaj atinge 2 milioane. Salariile nu întrec 86.9% din salariile dinainte de război, deși scumpetea a crescut în mod exorbitant. În întreprinderile naționalizate salariile nu ating nici 50% din acelea dinainte de război.

Exportul nu este decât 42% din exportul dinainte de război. Exportul produselor agricole însă nu întrec nici 27% din exportul dinainte de război.

Față de această situație nenorocită impozitele cresc din an în an. Impozitele directe au crescut cu 39.2%, acelea indirecte cu 40.7%.

Datele ce ne prezintă biuroul Internațional al Muncii trebuie să le primim ca fiind absolut exacte, pentru că ele sunt alcătuite din date oficiale și controlate de toate fracțiunile muncitorești. Nu mai încapă nici o îndoială după toate acestea, că situația din Rusia-Sovietică nici pe departe nu este asemănătoare cu un rai. Mai degrabă seamănă a un iad nenorocit în care proletariatul se găsește condamnat la pieire lentă dar sigură.

*****

Citiți și răspândiți revista „O R D I N E A“.

*****

A romániai kommunista-letartóztatások

Váradon, Kolozsváron, majd Galacon leplezte le a romániai rendőrség a Vörös Segélybizottság akcióját és azt a nagyarányú szervezkedést, amellyel titkos propagandájának eredményeit akarta itt biztosítani. A váradi, kolozsvári és galaci leleplezések fontos és megdönthetetlen bizonyítékokat nyújtottak arról, hogy a moszkvai központ pénzét milyen bőkezűen ontják Románia felé a balkáni államok aláaknázásával megbízott berlini és bécsi központok.

Kihatásaiban a *kolozsvári propagandisták leleplezése a legfontosabb*, amennyiben itt a berlini szovjetkirendeltség keze dolgozott s a vizsgálati iratok között elfekvő bizonyítékokból következtetve a kolozsvári kerület megszervezési munkálataira semmiféle összeget nem talált soknak.

Sok szó esett a kolozsvári sajtóban a letartóztatottak bántalmazásáról. Ez a vád különben is mindannyiszor megismétlődik, ha újabb kommunista-letartóztatások vannak napirenden. A közönség, amely a rendőri nyomozás technikáját nem ismeri, könnyen hitelt ad a lapok célzatos megállapításainak, melyeknek pedig a legtöbb esetben nincs más céljuk, mint az, hogy a vádlottak érdekében kedvező hangulatot teremtsenek. A kolozsvári letartóztatásokkal kapcsolatosan nem volt szükség az elfogottak brutalizálására. A politikai rendőrség egészen titokban beszerezte előbb a tárgyi bizonyítékokat Grünwald Ármin ellen. E bizonyítékok

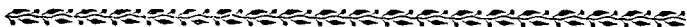
alapján Grünwaldnál *váratlan házkutatást* tartottak s az így kikerült bizonyíték-halmazat sulya *minden tettlegesség nélkül is beismerő és legkisebb részleteiben is teljes vallomásra* kényszerítette Grünwald Ármint. E vallomás vezetett el Aradi Viktor részességéhez s a nála megtartott házkutatás *írásos bizonyítékai* Simó Géza és Müller Kálmán letartóztatásához.

A letartóztatott kommunisták bántalmazásának vádjára bujtogató források elfelejtik közölni a lapokkal azokat az oroszországi eseteket, amikor a szovjet politikai rendőrsége a pusztá feltevésre és az „elvtársak“ besugására börtönbe hurcolt polgárokat, papokat, volt tiszteteket, volt hivatalnokokat minden bizonyíték és komoly alap nélkül *halálra kinez vallatásai során*. A kommunistáknak még abban az esetben sincs joguk a polgári államok nyomozó rendszere ellen panaszkodni, ha tényleg atrocitás éri is őket. Nincs joguk panaszkodni mindaddig, míg a szovjetrendőrség fokozottabb és vadabb mértékben alkalmazza a maga brutális bánásmódját a fogságba hurcolt polgári elemekkel szemben, mint a mi hatóságaink.

Elvégre, amikor ők a gazdagon fizető Moszkva aranyaiért arra vállalkoznak, hogy feldöntsék a társadalmi rendet s mai állami berendezésünk romjain felépítsék minden borozalmával és nyomorával az orosz szovjetrendszert, számoljanak azzal is, hogy a polgári állam — épp úgy, mint ők — minden lehető eszközt harcba viszi a titkos támadás elhárítására. Ehhez épp oly joguk van a polgári államoknak, mint ahogy a szovjeterőszak igyekszik meghosszabbítani a polgári elemek lassu kiirtásával, legyilkolásával az államosított orosz proletárrendszert.

A kolozsvári letartóztatások bizonyítékai pedig egyes-nesen arra intik a polgári államokat, hogy a jövőben

még elszántabb és határozottabb formában alkalmazák politikai és társadalmi rendjük védelmében az államhatalom fegyvereit. Akár tetszik ez a propagandista uraknak, akár nem.

Színművészek nyomora Oroszországban

Szovjetoroszország fizetett propagandistái hirdetik, hogy a Szovjet-Unió területén a művészelet aranykora ragyog. Ezzel szemben a Szovjet-Unió súlyos gazdasági válsága nagy megpróbáltatások örvényébe sodorta a mai Oroszország művészeit s főleg a színművészet az, amely alig-alig tudja felszinen tartani magát. A színházak bevételei napról-napról csökkennek. A társulatok szélnek eresztik tagjaikat s csak a szorványosan folyósított állami szubvenciók jóvoltából nem sülyedtek még el teljesen. Az állásnélküli színészek a falvakat járják s kegyelemkenyéren élnek.

Az elsőrendű szintársulatok legkiválóbb tagjainak fizetése *havi 300 rubelig emelkedik, ami román pénz-nemben számítva nem több, mint 24.150 lei*. A legkisebb színészgázi havi 40 rubel, vagyis 3220 lei. Viszont az élelem — hangsúlyozzuk — 120 százalékkal drágább Szovjetoroszországban, mint Romániában. Minden társulatnál csak egy-két színész, vagy színésznő van, akik a legmagasabb fizetést kapják. A többieknek meg kell elégedniök átlag havi 100 rubellel.

Összehasonlítás szempontjából ismertetjük néhány más foglalkozási ágak fizetési viszonyait is. Egy középiskolai tanár havonta 70 rubel fizetést kap. A városi elemi iskolák tanítói havonta 40, a falusiak 20 rubel fizetést kapnak. A többi állami tisztviselők fizetése ha-

vonta 80—150 rubel között váltakozik. A magasabb állami tisztviselők költségvetésszerű fizetése havi 350 rubel. Ezek: kórházak vezetői, írók, államügyészek, termelési szövetkezetek vezetői stb.

A szentpétervári színházak nemrég nyilvános statisztikát tettek közé bevételeikről. Ez a statisztika elének tárja az egész Szovjet-Unió színháznyomorát. Az egykori Marinsky-színház napi bevételei 400 és 700 rubel között mozognak (35—52.000 lei). Ezeket a bevételeket is csak világhírű nagyságok vendégszereplésével lehet elérni. Évenként, kivételes alkalmakkor, ami kétszer-háromszor fordul elő, a bevételek 1000—2000 rubelig emelkedtek. A balletelőadások esténként 700—1200 rubeles bevételeket biztosítanak. Az operaelőadások azonban már csak 300—700 rubelt.

Legrosszabbul a komoly műfajokkal foglalkozó társulatok állanak. A híres Alexandrowsky-színház napi bevétele például a színtársulatok hivatalos statisztikája szerint naponként nem több 120—170 rubelnél. Aránylag a moszkvai Művészeti Színház és a Meyerhold-színház helyzete a legkedvezőbb. Ezeket a szovjet-kormány gazdagon szubvencionálja. Csak ez a két műintézet tud jól diszletezett előadásokat produkálni. A többiek nem fizethetik meg az új dekorációkat. És nem tarthatnak teljes társulatokat sem. Ezért lézeng alkalmazás nélkül a szentpétervári színész-szindikátus tagjainak 90 százaléka is.

Szovjetország kommunista-pártja

Trotzkinak és társainak száműzetése óta a Stalin-féle politikai irányzat átmenetileg többséget kapott az oroszországi kommunista-párt kebelében. Az ellenzék

ártalmatlanná tételével a többség végrehajtotta régi tervét a párt reorganizálása tekintetében s négy külön csoportba sorozta a belső erőket. Ezek a csoportok:

I. *A muzsikok.* Kalinin hívei. A csoport élén Vojk, Rikof, Petrovski és Zik állanak. Ez a csoport a földmives paraszttal szemben türelmet és szelíd bánásmódot hirdet. A párt mai gyenge „szükségellenzéke”.

II. *Az ipari munkások csoportja.* Vezetői: Tonski, Dagadoff és Melnitschanski. Az ugynevezett „munkásarisztokrácia” törekvéseit képviseli s legfőbb igyekezete abban áll, hogy jó állásokba juttassa tagjait.

III. *Földmivescsoport.* Krassin egykori hívei. Jelentősége teljesen aláhanyatlott. Vezetői Lornoff és Bogdanoff. Amint a csoport neve is mutatja, hívei a mai gazdaságok érdekeit képviselnék.

IV. *Az apparatschikik, vagy apparekemsek csoportja.* Ezek a Stalin hívei. Ők képviselik a kommunista párt hivatalnoki osztályát s egyenesen a párttitkárság rendelkezése alatt állanak. Vezetőjük maga Stalin. Vezető-szónokaik: Moltoff, Kabanovitsch, Mihoian, Joralawski. A párt domináns része.

E csoportok között állandóak a surlódások s a három első gyűlöli Stalin csoportját, amely Trotzkiék száműzetése óta a kommunista-párt politikáját balfelé eltolta, míg a külföld részére jobbra kanyarodott.

Stalin ugyanazt a politikát követi, amelyet, amíg ellenzékben volt, állhatatosan üldözött. A kommunista alapelveket a legradikálisabb eszközökkel igyekszik átvenni az államéletbe s főleg a *kulákok* ellen vezet könyörtelen belső politikai harcot. A földmives parasztok elleni politikájával szoros összefüggésben állanak a naponkénti zavargások, amelyekkel egyes vidékek földmives rétegei akarják lerázni magukról az elviselhetet-

len politikai nyomást. Az idei orosz statisztikák adatai szerint a bevetett föld területe újból csökkent 26.7 százalékkal. Ez a csökkenés évről-évre tart s most a földmivesek ellenállásához csatlakozott a magántőke is, amely egyre-másra szünteti meg az üzemeit.

Az *Ekonomitscheskaja Jin* májusi számában olvassuk *Dwolarkij* termelési biztos kimutatását a magántőke néma akciójáról a szovjet-állam ellen. E kimutatás azt közli, hogy 1926—27-ig Szovjetországban 152.000 kereskedelmi és iparvállalatot szüntetett meg a magántőke. Moszkva magánvállalatai közül 40 százalék szűnt meg ezen időpontig. E megsemmisítően rohamos visszafejlődést a szovjetállam nem bírhatja ki sokáig s a kommunista gazdálkodás csődjét Lenin nagy teoretikusának, Buhharinnak is be kellett ismernie egy cikkében, amikor ezeket írja: „az ellenzéknek némi igaza volt, amikor azt hirdette, hogy az eszmét nem lehet mindig megvalósítani a gyakorlatban...”

Szovjetország mai gazdasági és kereskedelmi helyzete egy az élethez kétségbeesetten kapaszkodó haldoklóhoz hasonlít. A kommunista eszmék ezermesterei azonban nem győzhetik le a természet erőit. A mai orosz állam is ki fog mulni, mint az injekciókkal élesztgetett haldokló.

A vörös szindikálista internacionálé ereje

A moszkvai központi kommunista végrehajtóbizottság hivatalos kiadványának, az „Internacionale Syndicale Rouge“ legutóbbi száma érdekes kimutatást közöl a vörös szindikátusok erejéről s a tagok számáról. A

kimutatás összehasonlítja az 1925 és 1927 évi adatokat a taglétszám gyarapodásáról.

A forradalmi szindikátusok mozgalmi szempontból három főcsoportra tagozódnak:

1. Az orosz központtal közvetlen kapcsolatban álló szindikátusokra;

2. a forradalmi kisebbségek területeire és

3. az osztályharc alapján felkészülő forradalmi akciókat vezető szervezetekre.

Az orosz forradalmi központtal közvetlen kapcsolatban álló szindikátusok népes szervezetekkel rendelkeznek Argentínában, Belgiumban, Hollandiában, Írlandban, Spanyolországban, Kanadában, Kinában, Kolumbiában, Mongoliában, Portugáliában, Oroszországban, Franciaországban, Csehszlovákiában és Csiliben.

1925-ben összes taglétszámuk 9,114.000, 1927-ben pedig 13,341.700 volt. A mozgalom különben Szovjet-országon, Kinában és Franciaországban erősödött. Oroszországban 1925-ben 7,700.000, 1927-ben már 10,248.000; Kinában 1925-ben 540.000, 1927-ben 2,280.000, Franciaországban 1925-ben 505.000, 1927-ben pedig 525.000 szindikálista volt.

Különösen nagy súlyt helyeznek a forradalmasító kommunista törekvések a kisebbségekkel rendelkező államokra. Ezekben nemcsak kommunista, de kisebbségi alapon is igyekeznek kibővíteni a vörös szindikálista internacionálét. Ilyen titkos szindikátusok vannak a beszámoló szerint: Ausztráliában, Ausztriában, Angolországban, Belgiumban, Venezuelában, Németországban, Görögországban, Olaszországban, Spanyolországban, Dániában, Romániában, Norvégiában, Kubában, Mexikóban, Palesztinában, Kanadában, Portugáliában, Csehszlovákiában, Japánban, Svájcban, Kinában, Afrikában és Északamerikában. 1925-ben ezek-

bc a szindikátusokba összesen 2,787.000, 1927-ben pedig 2.874.000 kisebbségi elem tömörült.

Külön szervezeteket alakított Moszkva a társadalmi osztályharc forradalmi kirobbantásának elősegítésére. Ilyen titkos szervezetek működnek: Romániában, Ausztriában, Jugoszláviában, Egyiptomban, Finnországban, Lengyelországban, Bulgáriában, Braziliában, Peruban, Litvániában, Olaszországban és Japánban. Magyarország részére most kellett volna megszerveznie Kun Bélának ezt a csoportot. Ennek a szervezetnek 1925-ben 218.367, 1927-ben 368.230 tagja volt.

Ugyanez a kimutatás párhuzamot von, természetesen szovjet szempontból, az amszterdami és a moszkvai internacionálé között s az eredményt természetesen a szovjet javára vonja meg, amennyiben azt állítja, hogy a moszkvai internacionálé 13,859.000, az amszterdami pedig csak 12,839.174 szervezett munkás felett rendelkezik. Épp ilyen célzatosan állítja be a területi megoszlás képletét is. Eszerint a moszkvai internacionálénak 26, az amszterdaminak pedig csak 20 európai államban vannak szervezetei.

Fölösleges hangsulyoznunk, hogy ez a statisztika a legvakmerőbb ferdtéseken alapszik s a célja az, hogy a munkásságot a kommunizmus folyton erősbbödő befolyásáról győzzék meg. Ezzel a statisztikával szemben homlokegyenest ellenkező adatokat nyújt nekünk a genfi munkügyi hivatal s az amszterdami internacionálé központi bizottsága. Ezek az adatok mindenesetre megbízhatóbbak a szovjet kimutatásainál. Ezek szerint a szociáldemokrata szervezetek ereje úgy viszonylik a moszkvai internacionálé csoportosított erőihez, mint 1 a 4-hez. Ezt az erőviszonyt azonban nem szívesen állapítják meg Moszkvában.

Anglia küzdelme a bolsevizmus ellen

Anglia küzdelme a felforgató politikai tanok ellen már 1908-ban vette kezdetét. 1908 február 16-án a *Daily Express* szerkesztőségi helyiségében bizalmas tanácskozást tartottak a konzervatív elemek s a tanácskozás határozatainak eredményeként megalakult az Antiszociálista Szövetség. Ez a szövetség a szociálista eszméket nyílt vitaüléseken támadta s a Caxton Hall híres antiszociálista szónokai között igen gyakran szerepeltek a következő nevek viselői is: Jessel kapitány (a későbbi Lord Jessel), M. W. Mallock, M. Harry Cust, Abinger lord, Ashley Wilfred M. alezredes stb. stb. A szövetség első titkára Birkenhead lord volt.

Ma Ashley közlekedésügyi miniszter az elnöke ennek a hatalmas társadalmi alakulatnak, amely harci tevékenységét kibővítette s eszközeit főleg a kommunizmus ellen alkalmazza. A szövetség működésének irányát esetenként a központi végrehajtóbizottság szabja meg s ebben a társaságban helyet foglalnak Sir Haar Samuel, Anglia légügyi minisztere, Sir W. Mitchel Thomas, postaügyi miniszter és M. Locher-Lampson Godfroy külügyi államtitkár is.

Fáradhatatlan működést fejt ki a szövetség a kommunista eszmék leverésére. Felolvasásokat és vitagyűléseket rendez s hihetetlen befolyást gyakorol Anglia egész politikai életére a nagy birodalom minden részében. Kötelessége a szövetség minden tagjának, hogy állandó tartózkodási helyeiken és utazásuk közben szakadatlanul vitákat, provokáljanak és meggyőző argumentumokkal küzdjenek a szociálizmus és a bolsevizmus ellen.

A szövetség állandóan tájékoztatja a kommunizmus helyzetéről a sajtót s naponként 500 szerkesztőséget

lát el szakanyaggal. Politikusok és ujságírók részére antibolsevista tanfolyamokat rendez. Évenként 500—500 hallgató hagyja el ezeket a tanfolyamokat. Kiad egy „Information” című folyóiratot is. Ezzel kapcsolatban hirszerző irodát tart fenn, amely a bolsevista készülődések anyagát gyűjti össze. A családok antibolsevista szellemű nevelésére ingyen népies füzeteket oszt szét s a társadalom minden rétegében érezteti hatalmas befolyását. Az angol állami életben ma a legsúlyosabb szerepet játsza ez a szövetség, amely nyílt és titkos akciókkal támasztja alá céljait és törekvéseit.

Nem kevésbé fontos szerepe van Angolországban a *Ligue Economique*-nak. Ez a szintén antibolsevistá alakulat tulajdonképpen a III. Internacionálé Ellen Alakult Antibolsevista Ántánt angolországi központja. Feladata az, hogy az antibolsevista küzdelemben csatasorba állítsa a tömeget és népgyűlésekkel küzdjön a bolsevista tanok terjedése ellen. 1927-ben 10.944 népgyűlést tartott az angol birodalom területén, amelyeken 2,152.620 egyén vett részt. Az elmúlt év folyamán 1546 antibolsevista tanfolyamot rendezett. Ezek a tanfolyamok összesen 60.000 hallgatót és hallgatónőt képeztek ki a bolsevizmus elleni küzdelemre. Minden üzemben „sejtjei” vannak, amelyek ellenőrzik és megghiusítják a bolsevista sejtek aknamunkáit. A liga különösen a gyarmatokon fejt ki hatalmas tevékenységet s működési adatai beszédesen igazolják azt a nagy horderőt, melyet az antibolsevista küzdelemben képvisel.

Ennek a két hatalmas társadalmi alakulatnak minden faluban és városban meg vannak a maguk fiókjai s főleg ebben az évben hálózták be egész Nagy-Britániát. Az angol példa szolgáljon buzdításul azok számára is, akik a romániai Antibolsevista Liga megalakulásán fáradoznak.

A kommunista világmozgalom krónikája

OLASZORSZÁG :

A szicíliai kommunisták ügyében szigorú ítéleteket hozott a római rendkívüli törvényszék. A francia bolsevisták tiltakozása nem befolyásolhatta a bíróságot. Az olasz kormány az ítélet bírálása miatt kitiltott az ország területéről négy francia és három svájci lapot.

HOLLANDIA :

A hollandiai kommunista-párt kongresszusán 124 delegátus vett részt. A kongresszus nem sikerült úgy, amint szerették volna. Igen sok vidékről elmaradtak a delegátusok, amiből az következik, hogy ezeken a vidékeken a mozgalom visszafejlődött.

LENGYELORSZÁG :

Czecreyko Sochaki kommunista képviselőt kiszolgáltatta a parlament a bíróságnak. Czecreykonak része volt a Ménetrie-féle merényletben. A parlament határozatát nem lehet végrehajtani, mert a képviselő kiszökött Szovjet-oroszországba. — A lengyel rendőrség leleplezte a szovjet egy újabb kémkedési szándékát. Egy Turek nevű szovjetügynök megszerezte a lengyel mozgósítási terveket Oroszország számára. Kowelben és Volhyniában a kommunista-párt 31 vezetőjét letartóztatták a kémkedésben való részesség gyanúja alapján.

NÉMETORSZÁG :

Kasselben titkos kongresszust tartottak a bolsevisták. A kongresszust Moszkva hívta össze s a szovjet Rykov Ivan vezetésével egy 8 tagú bizottsággal képviseltette magát a gyűlésen. A kongresszuson 16 olyan állam kiküldöttjei is résztvettek, amelyek tiltják a kommunista-mozgalmakat. Ebből a 16 államból összesen 82 delegátus vett részt. A kongresszus meghagyta tagjainak, hogy visszatértük után

a kommunista eszméket terjesszék el a hadsereg tagjai között.

BULGÁRIA :

A bulgáriai kommunisták végrehajtóbizottsága Konstantinápolyban ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy Macedóniában megalakítják az ifjukommunista-pártot.

GÖRÖGORSZÁG :

Hivatalos megállapítást nyert, hogy a görögországi sztrájkmozgalmakat Moszkva élesztette. A véres tüntetésekké fajult sztrájkmozgalmakat kommunista-ügynökök mérgesítették el forradalmi jellegűvé. Kétszáztizennyole kommunistaügynököt tartóztattak le. A parlament egy rendkívüli bizottságot küldött ki olyan törvénytervezet kidolgozására, amely Görögországban teljesen lehetetlenné tegye jövőre a kommunistamozgalmakat. A hadsereg a costani zavargásokat elfojtotta.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az Aradi Viktor-ügy

Szokatlanul nagy hullámokat vert fel Romániában Aradi Viktor szociálista író és propagandista letartóztatása. Aradi Viktort általában, mint nagy teoretikust ismerte a romániai közvélemény s hívei nem tudták elhinni, hogy a tettek propagandistáihoz csatlakozott volna. Pedig a nyomozat s később a vizsgálat során kifejeződött bizonyítékok e tekintetben minden kétséget eloszlatnak és visszavonulásra bírták *azokat a neves politikusokat*, sőt volt minisztereket is, akik a letartóztatott Aradi Viktor szabadlábrahelyezése érdekében a hatóságoknál interveniáltak.

Aradi Viktor 1927 őszén keresett összeköttetést a bécsi kommunista nemzetközi bizottsággal s a Rothe

Hilfe-csoport bécsi hivatalos helyiségében tárgyalta Moszkva embereivel arról, hogy Romániában is tevékenyebbé kell tenni a vörös segélyakciót. A bécsi központ vezetője, I. Scholtze, aki a propaganda irányításában önálló ugyan, de pénzügyi tekintetben a berlini központtól függ, ajánlólevelet adott Aradi Viktornak az európai államok mozgalmait anyagilag támogató berlini központ vezetőjéhez, Münzenberg Villyhez. Levelében azt írta, hogy „Aradi Viktort bizom meg a romániai vörössegély-propaganda vezetésével, mint teljesen megbízható emeberünket“. Scholtze pénzt is adott Aradinak, amivel Berlinig utazhasson.

Két napig volt Aradi Berlinben s költségeit a vörössegélybizottság fedezte. Két napi tárgyalás eredményeképpen Aradi, mint a vörös-segélybizottság és a kommunista nyomtatványterjesztő vállalat bizalmi embere visszatért Romániába. Az volt a megbízatása, hogy a nyomtatványok terjesztésére az ország három részében Erdélyben, a Bánátban és a regátban terjesztő-központokat állítson fel s a vörös-segélyfiókok megszervezése céljából keressen összeköttetést az egységes munkásszervezetek vezetőivel.

Igy lépett összeköttetésbe Clujon a „Cultura“ könyvkereskedés tulajdonosával, Grünwald Arminnal, aki Aradi Viktor beismerésével egybehangzó vallomása szerint két ízben kapott Berlinből Aradi Viktor részére való közvetítés céljából 5—5000 shillinget és január óta mintegy 4 (négy) berlini csomagot, amelyek kommunista nyomtatványokat tartalmaztak.

A cluji központ munkába helyezése után Aradi Viktor a temesvári „Cartea Muncitorilor“ vállalattal létesített összeköttetést. Ezt a vállalatot Müller Kálmán vezeti.

E két kerületi központ felállítása után a bukaresti

terjesztő-központot kellett volna felállítani. Erre a központra hárult volna a legsúlyosabb feladat s éppen ezért a *bukaresti állomást maga Aradi Viktor irányította volna*. A sziguranca éberségén mult, hogy szándékát nem tudta megvalósítani s mielőtt Bukarestbe költözhetett volna: fogságba került.

Maga Aradi Viktor teljes beismerésben van. Grünwald Ármin is mindent bevallott, s a vizsgálóbíró előtt sem vonta vissza vallomásait. Csak azt tagadta, hogy az 5000 shillinget Aradi megosztotta volna vele. Az összegek, amelyeket Aradi *január óta* Berlinből és Bécsből kapott, megközelítik a félmillió lejt.

Az Aradi-üggyel kapcsolatosan a regátban is sok egyént letartóztattak. A vizsgálatot befejezték már s az ügyben a cluji hadbírótság nyári szüneti tanácsa tartja meg a tárgyalást. Ezek az adatok a gyanúsítottak vallomásai.

A szovjetországi gazdasági nyomor

A Népszövetség mellett működő Nemzetközi Munkaügyi Hivatal legutóbb tartott ülésén az orosz viszonyokra jellemző hivatalos gazdasági statisztika került ismertetésre. A statisztika felöleli Szovjetország gazdasági, ipari és pénzügyi viszonyait, amelyek a termelés általános visszafejlődéséről elriasztó képet nyújtanak.

I. A mezőgazdasági helyzet.

Mindenekelőtt megállapítja a Munkaügyi Hivatal, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó családok száma európai Oroszországban a háboru első évétől kezdve

1927-ig 6 millióval emelkedett. Ezzel szemben a megművelhető terület, amely a földmives parasztság rendelkezésére áll, a ténylegesen végrehajtott állami kisajátítások miatt ma az 1913. évi területkomplexumnak csak 95%-a.

A terméseredmény szintén visszafejlődött. Százalékarányban kifejezve 1926—27-ben az 1913-as terméseredménynek az orosz hivatalos statisztika szerint csak 76%-át érte el a mezőgazdaság az egész ország területén. Egy dessiatin 1913. évben 61 pudot, 1926—27-ben pedig csak 48 pudot termett.

Ezt a katasztrófális visszafejlődést a parasztság munkakedvének súlyos csökkenése okozza. A szovjetrendszerrel megbékülni nem tudó parasztság csöndes sztrájkba kezdett. Az állam által kreált kisgazdaságok elemei pedig nem értenek a termelés fokozásához és ezeken a gazdaságokon az összehasonlítás aránya kétszer-háromszor kevesebb terméseredményt mutat ki, mint a közép-, vagy a nagybirtokokon. A parasztság lassan elszegényedik.

A szovjetállam igazi katasztrófájának titka a falvakon van, amelyeknek népessége és nyomora évről-évre nő. Ezzel szemben a városok lakossága 1913 óta alig változott néhány százezerrel.

II. Az ipar helyzete.

Különösen jellemzőek az orosz helyzetre a statisztika ipari vonatkozásai. Megállapítja a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, hogy 1927. évben a bányatermelés 52%-át produkálta az 1913. évi termelésnek. Különkülön: az ólomtermelés 21%-al, a nyersvastermelés 35.8%-al, az acéltermelés 16%-al esett vissza. Ugyanilyen a visszaesés aránya a petroleum-, szén- és a ne-

mesérctermelésnél is. A visszaesést főleg a gépek hiánya okozza.

A szövött-gyártmányok termelési visszaesése 13.4% és 5.4% között váltakozik.

A hivatalos szovjet-statisztikák 1926—1927 évre 1,300.000 munkanélkülit mutatnak ki. Ezzel szemben a N. M. H. 2,000.000 munkanélkülről számol be. A munkabérek a forradalom előtti béreknek 86.9%-át érte el a drágasághoz viszonyítva. A nacionalizált üzemekben pedig csak 50%-át.

A kivitel 42%-a a békebeli kivitelnek. A gazdasági termékek kiviteli aránya a békebelihez viszonyítva pedig csak 27%.

Ezekkel az adatokkal szemben az adók évről-évre emelkednek. A közvetlen adók 36.2%-al, a közvetlenek 40.7%-al emelkedtek.

A Nemzetközi Munkaügyi Hivatal adatait feltétlenül hiteleseknek kell elfogadnunk, mert azokat hivatalos statisztikákból, minden pártárgyalatot képviselő munkástagok részvétele és ellenőrzése mellett merítik. Ez a hivatalos kimutatás minden propagandánál súlyosabb bizonyíték a szovjet-rendszerre, amely proletármenyországi örömök helyett a megélhetés lehetőségeit köti guzsba. Szovjetország nem proletármenyország, hanem az igazi proletár-pokol.

A magántulajdon államrendjének hívei terjesszék, olvassák a kommunizmus ellen küzdő egyetlen romániai szakfolyóiratot: az „A REND”-et.
